

A szerkesztő lakása:
Rimaszombat, Főter. Ide vagy a főmunkatárs ezimére intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja.
Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1 szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors térfogata 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás után 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Ujabb fordulat a klenóczyi lelkészválasztásnál.

A Klenóczyon október 15-ére kitűzve volt lelkészválasztásnak az egyházmegyei elnökség részéről hirtelen s váratlanul történt elhalasztását pártok és egyesek különféleképpen mérlegelték s magyarázták. A mint a következmények mutatják, az elhalasztás indokainak keresésében a legbiztosabb nyomokon a Bodiczky-pártiak jártak, midőn jelöltjüket féltve s rá nézve rosszat sejtve, a püspökhöz siettek küldöttségileg. Hogy innen hosszú orral kellett visszatérniök, ezt már mult számunkban jeleztük; hogy pedig csakugyan nagy okuk volt e lépésre, ezt azon elnökségi határozat igazolja, mely ezen lelkészválasztásnak új fordulatot adott, s melyet alább egész terjedelmében közlünk:

⁷⁵²/₁₈₉₃. — *Tisztelendő ág. hitv. evang. Egyházközségnek Klenóczyon.*

Az egyházmegyei elnökségnek egyik legfőbb hivatalos kötelessége a lelkészválasztások törvényes rendje és tisztasága felett őrködni, nehogy egyes vezéri szerepvivők mesterséges ámtítás, félrevezetés és hangulatalás által az egyházközség szabad választási jogát a saját öző ezéljaik elérésére felhasználhassák.

Ezen kötelességünkön kifolyólag nem hunyhattunk szemet azon visszaélések felett, melyek a klenóczyi lelkészválasztás alkalmából, hitelt érdemlő bizonyítékokkal támogatva, tudomásunkra hozattak.

Már a jelölés alkalmával, az egyházközség tekintélyes tagjai részéről kérvény nyújtott be hozzánk a végett, hogy Bodiczky Mihály pongyeloki lelkészt, — tekintettel nemzetiségi politikai irányu működésére, — tekintettel azon legutóbbi magatartására, hogy a Mosócson rendezett államellenes ünnepélyen a tüntetők között ott volt, — tekintettel arra, hogy az ő érdekében már a jelölés előtt nemzetiségi irányzatú korteskedés indult meg, — a jelöltek közé felvenni ne engedjük.

Ugyanazon alkalommal nyomára jutottunk annak, hogy épen a jelölő egyházközségi közgyűlést közvetlenül

megelőző este és reggel, házról-házra egy gunyvers osztott szét, melyben Reguly Ödön volt ideiglenes helyettes-lelkész s egyik jelölt sértő legyalázásával Bodiczky Mihály dicsőítették.

A jelölés megtörténte után ezen irányu korteskedés még lázasabban s még nagyobb erővel lépett fel.

Albiny Mártonnál egymást érték az összejöveletek, tanácskozások, szereposztások s vendégeskedések, különösen pedig a f. hó 15-ére kitűzve volt lelkészválasztást megelőző este mintegy százan ittak nála áldomást, a mi a nyilván s közönségesen hangzó gyanuvallomások szerint, nevezetnek korlátolt vagyoni helyzete mellett csak úgy vált lehetővé, hogy a meg is nevezett helyekről idegen pénz szívargott az ő kezébe a választók megvesztegetésére.

Ezt erősítik meg azon hitelt érdemlő adatok is, melyeknél fogva ugyancsak Albiny Márton kezéből kaptak pénzt rabtartási költségeik megtérítése ezimén azok, a kik a Szalva-féle ügyből kifolyó zavargások miatt voltak elítélve s a kik a mostani korteskedésnél nevezetnek vak eszközei gyanánt működtek.

A próbaszónoklatok tartama alatt osztott ki az egyházközségi tagok közt Bodiczky Mihály lelkésznek nyomtatott füzetben megjelent egyik beszéde, a minek épen ez alkalommal szintugy nem lehetett más, mint kortes ezélja.

Feltűnőnek mutatkozik, hogy a megállapított sorrend szerint a próbaszónoklatra utolsónak megjelent Paulik János jelölt ámbár oly általános, szinte elbűvölő hatást és köztetszést aratott fellépésével, hogy az egyházközség azonnal kész lett volna őt lelkészeül megválasztani: mégis az a rendkívüli lázas s természetes benyomás csakhamar lerontott az ez után még nagyobb erővel s következetesen folytatott kortesfogások, még a magánbeszűletet sem kimélő hazug híresztelések és ámtítások által.

Nyilván lett hirdelve, hogy csak egyedül Bodiczky a valódi pap s a nép barátja, a ki tót anyanyelvöket szereti s meghagyja, s ha rajta kívül a jelöltek közül bármelyiket megválasztanak, az mindjárt minden második vasárnap a magyar nyelvű istenisztelet tartását fogja beerőszakolni, e mellett az iskolákat átadja az államnak, azokban a gyermekeket tót anyanyelv helyett a magyar beszűdre fogja kényszeríteni.

A sikeres hatásnak bizonyult gunyversek gyártása s a hol kézből-kézbe nem volt tanácsos, ott a ház kuleslyukán át való osztogatása ismét megújult, s most

már mint kortes-dalok adattak a nép ajkára, gyalázattal illetve a többi jelöltet, s magasztalva őt, kiról a refrain így szól: „Sláva Bodiczkyemu!“

Hogy pedig az ily mesterségesen szűtött hangulat az utolsó pillanatig is tápot nyerjen: a folyó hó 15-ét megelőző éjjelen, Bodiczky mellett tüntető csapat járta végig Klenóczy utcáit, tiszolzi egyének vezetés alatt, különösen az ellenpártiak házai előtt dalolva a jelzett kortes-nótákat s a „Hej Slováci . . .“ nemzeti dalt.

Mіндеzen visszaélések adatokkal és tanukkal igazolva tudomásunkra hoztván, a törvényből kifolyó kötelességünket teljesítjük, midőn *Bodiczky Mihály pongyeloki lelkészt a klenóczyi lelkész-jelöltek sorából ezennel kizárjuk s őt választás alá nem bocsátjuk.*

Ezen elnöki határozatunkat Monezol Osztricia János másodfelügyelő útján adjuk tudtul a tisztelendő egyházközségnek azzal, hogy szabadságában áll 15 napon belül jogorvoslatot használni, s hogy a lelkészválasztás ezen határozatunk jogerőre emelkedése után fog kitűzteni.

Ki kell végül jelentenünk ez alkalommal is, nyilván, hogy ezen lelkészválasztásnál sem az istenisztelet nyelvének, sem az iskola tanyelvének megváltoztatására senki sem törekszik, de azt megváltoztatni egyoldaluan nem is lehetne, mert ezen kérdések az egyházközség autonóm jogkörébe tartozván, azok felett csak maga az egyházközség saját közgyűlésében határozhat. Az ily híresztelések tehát nem alapulnak valóságban, hanem arra vannak számítva szándékosan, hogy az egyházközséket félrevezessék.

Kelt Rimaszombatban, 1893. évi október hó 21-én.

A kishonti ág. hitv. ev. egyházmegyei elnöksége:

Kubinyi Aladár, *Glauf Pál,*
egyházmegyei felügyelő. *főesperes.*

Mielőtt ezen határozat publikáltatott volna, az egyházmegyei elnökség a klenóczyi egyházközség legbefolyásosabb tagjai közül mintegy hatvanat, a helybeli főgymnasium tornacsarnokának helyiségében október 28-án tartott értekezletre hívta meg oly ezélből, hogy a választás további folyamának gyors és békés menetét előkészítse s biztosítsa. Hogy a teljes számban megjelent egyháztaggal megtartott ezen értekezlet mennyiben

T Á R C Z A.

Halottak napján.

November első, hervadás szaka,
Elmulás napja, im' köszöntelek!
Szomoru vagy, mint megtépett kebel,
Melyen vérző kín rendez ünnepet.

Ugy vártalak s te itt vagy újra, itt!
Szívem, mely a szabadságért dobog,
Világot gyújt, — emléketek világát —
Sirotokon, bitón veszett Nagyok!

Az ajkam, hű imát küld a magasba,
Hol a hit székel, sorsunk tudva van:
Adj enyhülést nekik, népeknek Atyja,
— Hazánk szabad — álmódják boldogan!

És adj erőt nekünk — a por fiának —
Remélni a megálmódott jövőt,
Melynek halotti ök, az óriások,
Csak ök, a martír halált szenvedők! . . .

Mihályi Lajos.

Elmélkedés a temetőben.

— Halottak ünnepén. —

„Hull a levél, a tarlott őszi tájak
Szebb napjainkra nézni intenek.“

Ősz van, hulló lombok, elhervadt virágok szemfedele alatt, kiterítve hideg gyászos ravatalon, fekszik a természet, s álmódja nagy álmát.

Erdő, mező, hegy, völgy, levetkezi ékét, himszűtött ruháját, s koldus rongvaiban, szellő érintésre, fázva remeg, reszket, fázva borzad össze; bársonyos pázsitja sárgán ingó fűvén őszi harmat csillog, bucsuzó harmatkönyv; mintha e könnyeseppben, harmatos fűszálban, egy egész világnak, bucsuzó világnak bánata beszélne. Mintha az a levél, omló lágy haraszt, egy tündéri világnak, földi menyországnak lenne szemfedője.

Hideg éj fuvalmán, őszi éj fuvalmán megsápad a föld, e bánatos menyasszony; sáppadt beteg arcán fehér lesz az égő alig kinyilt rózsza, el-lejti szirmát, arako-

szoruja zöld mirtusa hervad; kinese gazdagságát, százezernyi báját, mit pazar kezekkel szűrt rá a kikelet, s a forró heves nyár, fája veszi el, fája temeti el; míg kifosztva, összetépve koszoruja, lankadta, betegen szállana pihenni, halni siri ágyba, néma csendes sirba, csendes sirja felett, hideg siri ágyán fagyasztó bus szellő szárnya csap keresztűl, fagyasztó bus szellő, dermesztő őszi szél hirdert enyészetet, szomoru elmulást.

Temető lesz a táj messze messze terjedt hallgatag határa, völgye, halma egyként; hallgatag határon, pusztá völgyön, halmon, itt is, ott is egy sir.

Kietlen temetőn, százezernyi síron hervadás enyészet űli halott torát. Ah! az őszi szellő szárnyasapása gyászos életet olt, rombol. Hulló levelekben, hervadt virágokban, ékevesztett mező, pusztuló tar liget, száz halottnak sirja; száz halott siratni kel az a fuvalom, néma, kopár halmon, megtépett virányon, letarolt mezőkön.

Futó szél zúgása, száz halott halotti éneke, himnusa, száz halottat kísér lágy haraszt takarta jeltelen sirjába, hulló lombok alján.

Pillanat gyakorta, muló röpke percz, hogy elboruljon a fény, egy homokszem esés. Pillanat, rövid percz, hogy az a beteg fa, virágtalan ága levelét elszűrja; s leveletlen ágon, szirteken megtörve egy halott világra, egy halott világnak romjaira vesse, bucsuzó sugarát, az az őszi napfény.

El leszűl az alkony, lengő fátyolával, sötét gyász ruhába; lengő fátyolát, míg ráteritné halkán — az alvó halottra — mint az édes anya alvó kisedéire, kit keblélemesztő égő fájdalomban, keblére ölel még egyszer, utoljára, hű esőket lehelve halvány homlokára, hű szerető esőkök, hulló harmatkönyvek árjába fűrésztve adja azt a sirnak, megsemmisítésnek.

„És a halott vivő leányok
A fátyolos szellők megjönek.
Széliden elvevén karjáról
Lomb gyermekét a bus szűlőnek.“

El, s holott megásva az a jeltelen sir, — ősz viharja ásta — s megvetve az a bús halotti hideg ágy, pusztá völgyön halmon, tar mező ölében:

„Halk sirének közt szállnak véle,
Vívén a porladás helyére.“

Ah! az enyészetnek, muló hervadásnak hatalmas végetlen. Sújtoló esapását romboló kezének nincs mi fenn

tartaná, s halhatatlanságot nyerve tán magának, ami fennmaradna, épen sérthetetlen, lehetővé téve lehetlenséget tul messze, örökké.

Nincs itt, nincs kivétel; el-lehervad, büszke tölgy elejti ékes koronáját, levél koszoruját; nagyon és kicsinyen, gyengén és erősen, győz az a láthatlan, mindenható szellem, a romlás szelleme

Kint a nagy természet ezer pompájával, milliárd esodái kinese halmazával, s e esodás világban az ember, e parány a nagy természethez, az emberiség, ez árny az örök fényben, egyaránt a halál — a megsemmisülés törvénye alatt áll.

Nincs itt, nincs kivétel, életet halál vált, lágy haraszt a lombot, fényt, sugaras nappalt hallgatag árny, néma, sugártalan éjjel.

Hervadás a sorsa virágnak levélnek, nyugtató föld keble, puha mélye ágya zöldelő hant alatt, az a békepart, hol kiköt a viharban összeronesolt sarka; habokon hányatva, ahová pihenni, megpihenni térünk, bolygó vándorai vándor hajóai az élet zajongó, forró tengerének.

Völgyek, erdők mélye, avar pusztasága, hova a természetet temeti millió s millió halottját. Nyugtató föld keble, puha mélye ágya az a határvonal, hova minden ut visz, ahol az életnek milliárd tövises s virágos ösvénye, mint kijelölt ezélnél véget ér ma-holnap, ennek előbb, hajnal s délszakán a napnak, élete napjának; szálló alkonyatán, estéjén amannak. Véget ér és elvész, el, bemezől éje titkos távolába amaz új hazának, amaz smeretlen ködtakart világnak, hová csak a hit lát, mit csak a vágyó szív az ihletett lélek sejt, lázas élmében.

Talányok talánya, rejtélyek rejtélye, vagy mi más az élet?! Titka van a sirnak, ugy mint a bölesőnek, olthatatlan titka.

Mélysege amannak, és leple emennek, beláthatlan mélység, széttephetetlen fátyol.

Vagy ki szállt alá, — feltámadva újra, — megeméni mérhetlent, hirdetni esodásan borzalma esodait amaz éjszakának?! Ki lebbenthető fel leplét a bölesőnek, hogy jövőbe lásson, s tudja mi tudhatlan?!
Ah! az örök sorssal, végtelen végzettel, nincs, nem lehet alku

Ki változtatná meg a változhatatlant? gördülő fővenyé a rohanó idő homok órájának, ki tartóztatná fel? Ki lehelne pirt a sárga halott arcra, gyászos ravataloi?! Ki alkotna virányt egy „legyen“ szavával,

érte el célját: ez a legközelebbi napokban lesz nyilvánvaló. △

Pánszláv szennyírat.

A turóc-szent mártóni pánszláv tűzhely hivatalos lapja: a „Národnie Noviny“ remég megjelent 134-ik számában egy durva verszetet közöl, mely Nagy-Rőcze város társadalmának hazafiasan érző és eszelekvő néhány vezéregyéniségét a legaljasabb szitkozódás kifejezéssel dobálja sárral, ekként töltvén ki tehetetlen dühét azokon, kik a pánszláv garazdalkodást megfékezni és törhetlen buzgalommal elnyomni törekuszenek.

A verse foglalt pamflet valóságos szellemi kloaka, mely megdöbbenő tanúságot nyújt az álnév aláreza alá bujt szerzőjének határtalan elvetemültségéről. A paroxysmusig fokozott düh beszél ez aljas szennyírat minden egyes sorából, mely özönével tartalmazza a koresmában sem tört hangon írott durva sértéseket.

A sajtószabadsággal való ezen galád visszaélés elvégre kell, hogy felrzza nyugalmukból az illetékes közegeket: a bíróságot és a királyi ügyészt. Itt az ideje, hogy példás büntetéssel megtoroltassék az az álváló piszkolódás, mely ama pánszláv „nyomatvány“ hasábjain nap-nap mellett a legszemérméletlenebb módon folyik. Ha annak vezérezik írója ugyanazon számban elég vakmerő „Finis Hungariae“ czim alatt vesztünkét jósolni: ám mutassuk meg erős kezünk sujtásával, hogy e „jámbor óhajítás“ teljesülésétől még igen messze vagyunk s torkára tudjuk forrasztani a gyalázkodást nemzetünk és hazánk esküdt ellenségeinek!

A szennyírat egész terjedelmében a következő:

Gömöri hazafiak albuma.

(Mutatvány a közép-gömöri szójárásból)

Motto: Dühöngjétek csak, míg van időtök,
Eljön a világosság napja.
Ti nyomorult tyranusok,
Lesz majd rátok seprő.

Nézzetek emberek ezekre a léhűtőkre, kik nem földből vannak, miként Ádám, hanem hazafiak szívével és lélekkel, albumba valók, ha csak a dísznők számára is az ölbe.

A rőzei Szájasnak már nagy hasa van, mert a városi kassza mellett mindig melege van. Fiát elviteti a város lovain, a magáit pedig könnyebb utakra küldi. Ezek fuvaroznak a városnak s neki azért fizetnek. Hiszen azért nem lesz sárban a város kasszája, ő jellem nélküli, tiszta hazafi jellemét odaadta városnak, kitalálta már a módját kikergetni Rőczéről a pánszláv szellemet s felpofoztatni Mihálikot saját kölyke által. Mert az mindig látatlankodik neki s Kubinyi Gézával a vesztét keresi. Csakhogy ő fürge, csuszik mint a kigyó, s összes bölcsességét szakállában hordja. Szeret játszózni a csinos szolgálókkal, a hazafiúi életnek bő szaporulatot szolgáltat. Az ily hazafiság megmenti hazánkat, ha az utódoz minden oldalról özönlenek. Nagy bűn-e ez, ha ezen érdeméért a város utolsó velejét is kiszívja? Hja a munkáért díj jár! Nem kell gyár, ha az ég Szájas Károlykát adott nekünk. Így már nem pusztul ki a magyar faj, megérjük még a második millenniumot. Ő megijedt a román gyűléstől, ő Bottót esuf hazaárulással vádolta, hogy nem köszönt neki, az arany borjunak, azért kiátkoztatta a magyar világgal. Az semmi, hogy az visszaadta azt neki, a pánszláv védelmet senki sem hallgatja meg. Szájas pánszláv volt, de most más, mert látta, hogy ott nincs számára jutalom. Hozzáfogott megtisztítani Rőczét, bizony megtisztította, életrevalóvá tette. Pánszlávoknak hini minket, az már szintén megszűnt, semmi, hogy az ne-

künk sok ezrünkbe került. Hiszen ezek lesznek, Szájas majd meggazdálkodik, csakhogy minket rendre megmagyarosít, a magyar társadalom utat mutat nekünk, nem Amerikába, hanem segíteni a várost. Találnak megint valamit, mint petróleumot, a mi az összes pánszlávoknak — ugymond — kiszurja a szemét. Mi Szájasért, hazánkfiáért szívesen kiöntjük a vért is a dézsából. Mert ő állította talpra Rőczét, hogy ne féljen a pánszláv kísértetek-től, ő kezdte a háborút a pánszlávok szelleme ellen, a kik egészen Szébenbe járnak, hogy ott az országot eladják az oroszoknak, és a jó hazafiakat Szibériába küldjék, de ezt a rongyosok (?) sohasem bizonyítják be, bajos dolog élő medve bőrért eladni.

Van nekünk Nagy-Rőczén egy Ulisseusunk, ki szívesen jóllakik hussal a más pénzért, ez Prékopa ur, jegyző gyökerestül, kinek a hivatala malacot hajt a konyhára, vaját, tojást, turót hoznak a parasztok, szegények munkája teszi őt gazdaggá. Neje seprőket vesz, eladja a városban s kocsisa által malacokat lopat másoktól. Ő a rőzei takarékpénztár igazgatója, onnan is kap, még pedig elég zsiros falatokat. A kiért ő jót áll, vaját, tojást, libát kell dugni torkába, miként a sárkánynak. Len, kender és vászon az mind el kel neki, sőt még fát is vágat, hisz az is pénzbe lesz. Koresmárosoktól, polgároktól elvezi a kosztosokat, ennek el kelne egy kis nyakleves! Almabort öntetni az üres hasába, a mint ez szomjas hazafihoz illik, és egy honi dobra nyuzni le a bőrért s azon dobolni a millennium napján, hadd hallja a világ a a honi szótát, a mely tudom megriasztja még a kozák csapatokat is, hogy elmegy a kedvünk a mi országunktól, s a félelemtől egész Kochinchináig fognak szaladni, a miért Prékopa a magyar Pantheonba jut; elárulta atyját, népét és chameleon volt.

Sok a világból összefutott rongyos van itt, a kik zsákmányra mennek messze, mint a farkasok, s szolgálják az ördögöt is, csak jól fizessen, náluk az divat, köpönyeget forgatni, pénzért eladni magukat, sőt pénzért még a cigány gyereket is készek ringatni. De ebből a csöcselékbl a pánszlávokra mindig legtöbbet kiabál a pánszlávokra éhes igazgató: Derjessy. A hajlott Perjessy valódi talmi arany, ez ugyancsak hazafias igazgató. Ő jól meg szagolja, hogy merről fúj a szél, azért így tanítja a diákokat a polgáriban: „Rugd meg az anyádat, ki a világra hozott és tót kebel emlőin táplált, köpj apádra, ki tót kenyéren nevelt ifjuságotól az ég alatt, áruld el népedet, ne légy az ő fia, hanem légy odaadó büszke magyar! Így majd a telt fazék nem kerül el téged; a ki rám nem hallgat, az vesszen el, azt kikergetjük, vigye el az ördög! Ha nem akar meghajolni a magyar állameszme előtt, jaj lesz annak és apjának is, ha nem akar a magyar hadurhoz imádkozni.“ Így örli a pánszlávokat magyar legényekké, no mi nem mondjuk, hogy ő azért dísznő, hiszen zsiros esontért a kutya akárkin k ngat, tudjuk, hogy az arany-kereszt nem kerül el Perjessyt, hisz ő megérdemli, ez az első hirmondó, tudom hogy megváltja zsiros jövedelemmel is.

Hát még Pétermán, ki gágog mint a liba, abból ömlik még csak az ostoba beszéd, a város részére csak köszörsnek való, de azért a hivatalban nagy állat ő, beszél össze-vissza mint a részeg borju, hánykolódik mint a csikó, mely elvesztette a gazdáját, jó lenne kitömetni emlékül, hadd lássa a világ, mily népséget neveltek Rőczén drága pénzen; malacot ne végy asztalhoz, az a sárban fetreng!

Ezen képeket mutatványul küldöm, ezek megérdemlék, hogy zsinegen függjenek, ha csak kis ó la kb an is, ott, hol a dísznők, tudom, hogy köztünk se vesz ki a hírok! Az ilyen emberek nem egy könnyen mennek ki az emlékezetből, ha mi nem, gyermekeink, fizessétek vissza ti nekik!

Félpolgár.

hunyó őszi tájon, éden kertté téve kint a bus temetőt, holott örök élet forrása buzog fel?!

Kérdések kérdése, halmaza száz és száz röpke gondolatnak.

Senki, soha senki!

Ah! nem, nemesak a sors, örök ingathatlan maga a törvény is, a mulás törvénye, örök az erő, mely változtat, elseper, világokat rombol és tesz egyenlővé, egyenlő romokká. Ah! ez örök törvény változhatlansága ősi erejében, kemény mint az érc, a gránit szikla keble, s hideg mint az aczél.

Nincs itt, nincs kivétel, nincs mit ne követne el-mulás, enyészet; nincs mire sötét sír — temető ne várna. Kint a természetben, s az ember világban, ugy amott mint emitt egy, csupán egy a vég: a megsemmisülés. Hervad a természet maga, s elvesziti évről-évre báját, megszárad zöldelő füve a mezőnek, leesik a virág, elhullatja szirmát.

Bizony bizony olyan éles a hasonlat, olyan szem-beszédő, hallgatag — némán is annyit — oly sokat mond. Olyan az ember is mint a mező füve, hervatag virága.

Pillanat gyakorta, elfutó rövid percz, mint egy hajnal álom, mint egy hirtelen jött vihartherhes felhő fényben izzó égen; pillanat: s deritse fény sugar egünket, vagy fedje borulat, s fogadjuk öröm vagy bánat könnyben uszva, elröpp n az a percz:

„És megjön a várt vendég a halál.

Sírám, panasz, mély hallgatásra vált.“

3 óh! e hallgatásban annyi az ijesztő, annyi a sötét, a kifejezhetetlen.

Hol, ki mondaná meg, e némaság mit rejt, mit takar mély esendje? hol, ki törné át a törhetlen sötétben? Születünk s meghalunk; örülünk a fénynek, röttegjük az árnyat.

Születünk s meghalunk, bölcsünk és koporsónk oly közel egymáshoz: oly közel, oly rokon élet a halálal, lét a nem létellel.

Ma: gyermek pólyánkat öleli még a nap fénytszóró sugára, holnap: sirkeresztünk.

Ma: miénk az élet minden örömeivel, minden bánatával: ege fellegével, ragyogó fényével, szelid nosolyával. Rőzsáit szagatjuk, tövisét vérezzük, örömet élvezzük, bánatát siratjuk; keserű jelenre, szomorú napokra,

várva vidám jövőt, szebb, derült napokat, várva kiderültét a felleges égnak, várva: hogy mely dördült, villámaint szórta, fény-özönt lövelljen újra a világra, tépett lombja hajtson újólag a fának, zöldüljön a kopár, szirmavesztett virág visszanyerje szirmát.

Ma: mohó örömmel, eget vivó vágygyal, ezernyi reménnyel fogékony keblünkben lépünk ki az élet nehez küzdelemre, s vesszük fel a harcokat.

Keblünk: örömeivel, ezer reményével, ég vivó vágyával, égő esipkebokor, Mózes égő bokra. Küzdünk, harcolunk, von, lelkesít a hit, mely győzelmet ígér, lelkesít a jövő. Pillanatnyi siker, látszatos boldogság, elvalit, megszedit, s elvakított szemünk, míg mohó gyönyörrel rohamánk előre, megsemm sejtí-látja fény mellett az árnyat, esillogó víztükrén, a tátongó örvényt.

Holnap?!

Ellankadtan, fáradtan, betegen s elveszítve mindent, reményt, égő vágyat, lelkesítő hitet, eldobva magunktól, megsebezve nehéz marczangoló sebben, nyugalomra csak s csak pihenésre várunk. S kiknek tán kevés volt egykor egész világ, kevés kiüríteni az örömek kelyhe, csalódva, esalatra, pár lábnyi üres hely mindössze, mit kérünk, pár lábnyi üres tér, odalent, odabent az anyaföld keblén, örök éjszakában.

Ah! hiszen végzetünk, sorsunk a csalódás s csalódás fájdalma. Végzete mindennek ami a földön él.

Felleges ég, fényes sugaras boltozat, rózsatermő virány, tövis szórta ösvény többé nem miénk már. Kihavadt keblünket öröm nem ihleti, bánat nem szagatja. Lehullunk mint lombok az élet fájáról pihenni, nyugodni térünk temetőbe, sirunk felett borul el a borongó ég s gyászhalunkra ontja sugarát — ha ontja; onnan hord illatot az enyhe fuvalom, a suttógo szellő.

Lehullunk mint lombok az élet fájáról, enyészve, temetve, sir ölen pihenne, emléktünk marad csak, — ki után fennmarad — egyedül tanuja egy megszakadt, lángként kialvó életnek, ezernyi reménynek és ezernyi vágyunk.

Csak az emlékezet, emléktünk ez éji holdvilág sugára, beragyogni az éjt, a mulandóság — az enyészet éjjelét.

Emlék, édes emlék, te virrasztasz ébren, a nyugvó halottnál, a temető felett! té lebegsz áldón a kakuktfüves hantón, beuned gyúl új fényre a halál fuvalmán, elki-aludt szikra, sugarait szórva, mint gyémánt a napfényt.

Főgimnázium — leányiskola.

A leányiskola felépítésének hosszú idő óta meg-oldásra váró kérdésével városunk közönsége tengeri kigyót növesztett. A lelkesedés egy eléggé meg nem fontolt pillanatában husz ezer forintos alapítványt tett képviselő testületünk a kor igényeinek megfelelő tanintézet emelésére. Kihirdették a pályázatot s ez alkalommal kitént, hogy a tervbe vett építkezés céljaira legalább 30.000 forint szükséges. A pályázatot fényes erkölcsi siker koronázta, — szebbnél-szebb tervek küldettek be a polgármesteri hivatalba az ország minden részéből, — de ekkor ismét az tűnt ki, hogy a leányiskola felépítése s berendezése a városnak legalább 40.000 forintját fogja megemészteni.

Az ügy e stadiumában ismét új fordulatot vett; mivel hogy nálunk igen sok dolog későn szokott kitünni, mikor már arról lett volna a szó, hogy a pályanyertes tervrajz szerint az épület mielőbb felemeltessék: az a furesaság tűnt ki, hogy az építkezésre kijelölt tér egy leányiskola céljaira egyáltalán nem alkalmas.

Igy lett a leányiskola kérdéséből egy valóságos tengeri kigyó, mely a város atyáinak nyakát régtóta fojtogatja s melytől még jó ideig nem fognak megszabadulni.

A ki a magyar közélet fejlődését figyelemmel kíséri, tapasztalhatta, hogy évek hosszú során át a kultúr-törekvéseket hazánkban a közoktatásügy emelése képezte. Nemesak az államkormány, hanem a felekezetek és munitcipiumok is óriási áldozatokat hoztak, hogy az irni és olvasni nem tudók ijesztő percentjét, a kultur népeknél szokásos színvonalra leszállíthassák. És tagadhatatlan az, hogy a kitűzött cél felé nemzetünk naponkint közeledik, de még mindig messze van attól, hogy az áldozatkész buzgóság ellankadása időserű és jogosult volna.

Talán a szükség élénk tudata okozza azt, hogy jelenleg a vidéki kisebb emporiumok százezerekre menő anyagi áldozatokat hoznak iskolaügyi célokra s nem egy még különben is megszorított felügyeleti jogáról is lemond, csak azért, hogy valamilyen iskolája legyen. E mellett nem kételkedünk abban sem, hogy e törekvésekben a városok közönségének jól felfogott anyagi érdeke is nagy szerepet játszik; mert koszt-szállás-ruházat stb. tekintetében a városok lakói közül ép azok számára nyílik új jövedelmi forrás, kiknek adóképesége más uton per absolute nem növekedhetik. Míg a nagyobb arányu katonai szükségletek fedezéséből csak egyesek gazdagodhatnak meg, addig 2-300 diák ellátása majdnem ugyanannyi szegényebb polgárcsaládnak teszi könnyebbé a megélhetést.

Nyiregyháza, Szolnok, Keszthely, Szamosújvár, Kis-ujszállás Gyöngy, Bonyhád, Szegszárd, Balassa-Gyarmat valóban elismerésre méltó áldozatokat hoztak főgymnasiumaik érdekében, pedig e városok közül egyik-másik anyagi tekintetben hátrább áll Rimaszombatnál.

Tény az, hogy Rimaszombat is hozott áldozatot. Tizezer forinttal hozzájárult a főgymnasium építéséhez, a kurinezi földmives iskola egyik fő támasza lett s a leányiskola felépítésére ép ez időserűt akarja költségvetését nagyobb összeggel megterhelni. De mindezeknél jóval nagyobb áldozatokat hozott a tűzérű és mentelep érdekében, a nélkül, hogy polgárságunk e réven megfelelő kamatjövdelemben részesülne.

Ez időserűt tehát két fontos dolog áll egymással szemben: a katoraság és a közoktatásügy támogatása. Mentül többet nyújt a város egyiknek, annál többet szakít el a másiktól; mert hogy egyenlő mértékben támogassa mind a kettőt: egyfelől czélszerűtlen volna, másfelől Rimaszombattól nem is telik. Választania kell tehát a város közönségének minél előbb és pedig úgy, hogy az utókor elismerését választása által kivívhassa.

Szinte lehetetlen elképzelni, hogy a kultur czélok a város ökonomikus berendezésénél ne jönnének tekintetbe. Indirekt uton minden ily nemű befektetésnek meg kell

Oh! mi édes, oh mi boldogító vagy te! oh mi boldogító tudni, hogy halottan, sir takarjau egykor nem leszünk feledve; nem!

De hű kegyelet tartja fenn emléktünk, látogatja sirunk; hű kegyelet szentel évforduló napot, ünnepet a porló hamvak emlékére.

Mi nap van ma? Halottaknap napja, halottak ünnepe. Omló lány harasztal, sárga kopár hanton, hamvadó poroknak, szentel gyászünnepet az ünneplő világnak.

Testvér, szüle, gyermek, rokon, barát egyként felkeresi az ottkint porló kedveseit: áldozni szíveket a kegyelet oltárán, egy könnyet ejteni a sirhant fűvére, néma görgöngyére. Leborulva kérő imába merülni, gondolatba visszahívni a halottat, felidézni azt az eltemetett multat édes örömeivel, melyet a sir álma korán vagy későn, megszakita soká végtelen örökre.

Oh! ünneplőnk az ünneplő világgal! egyen-egyen mind, mind, vagy kinek ne volna, ne lenne halottja?! Ki ne sirathatna sirba porló kedvest?!

Ki! zarándokoljunk ki a temetőre! gyujtsuk fel lelkünkben az emlékezetnek lángot szóró tüzet! s míg halottainkra, porló kedveseinkre ne emlékeznünk vissza, omló lány haraszt halk lassu susogása, hervadó virágok elszálló illata — végsőhája mellett szenteljünk ünnepet, halottak ünnepet.

Ki! zarándokoljunk ki a temetőre! merüljön ott lelkünk bánatba, imába, szenteljünk ünnepet, emeljünk szívünkben oltárt, lennt nyugvó, porló kedveseink emlékezetére; ünneplőnk vágyó hittel és reménnyel, megnyugvást találva még a bánatban is.

Méhe a reménység, éltető nedvet hoz esillogó szárnyain, a bánatban megtört, lankadó kebelnek. Tündér, égi nemtő, letörölni könnyünk; vezéresillagunk a gyász-nak éjelében, fény sugar, vezetni a temető hantján, néma sirhalmok közt.

Emeljünk oltárt, és mig oltárt emelnénk:

„Áldozzunk hiven kegyelettel

Ez oltárnál! ha béke tért

Lelkünkbe: áldott lesz ez ünnep.

Imádkozzunk a holtakért!“

Borsody Béla.

térülnie a kamatokban. Már pedig az eddigi tapasztalat azt bizonyítja, hogy a város korábbi befektetései a reményeknek nem feleltek meg, míg ellenben a főgymnasium, melyet a két protestans felekezet tart fön s melynek óriási nehézségekkel küzdő fennállításához a város még mindig nem hozott annyi áldozatot, a mennyi előkelő állásától és anyagi körülményeitől várható lett volna, saját tevékenysége folytán annyira emelkedett, hogy ökonomikus szempontból messze túlszárnyalt minden oly intézményt, melyet a város óriási áldozatok árán protegál.

Néhány számadat kétségbevonhatlan tanubizonyítást szolgáltat arra, hogy főgymnasiumunk az utóbbi 10 év alatt a fejlődés minő fázisain haladt keresztül. 1883-ban az iskola népsége 196 tanuló volt; ez idő óta a tanulók száma így emelkedett: 233, 243, 263, 284, 306 s az idén 326. Most már az intézet helyiségeiben nem férnek! E létszámból circa 200 tanuló vidéki, kik fejünként átlag 80 forintot költenek el s így tanulóink révén városunk lakói évenként 16.000 forint jövedelmet hoznak. — Ez azonban csak hozzávetőleges számítás, mert főgymnasiumunk tanulói évenként többet költenek el 25—30.000 forintnál s e pénznek legalább 60%-a a szegényebb polgárok kezébe kerül.

De mint említett, tanulóink az intézet falai között immár alig férnek, pedig alapos kilátásunk lehet arra, hogy ha valamivel kisebb arányban is, de a növendékek évről-évre szaporodni fognak, annak dacára, hogy megyénk területén még két teljes főgymnasium áll a közoktatásügy szolgálatában s így főgymnasiumunk nem sokára abba a helyzetbe jut, hogy tanulóit a már is szükséges bizonyult tantermekben nem fogja elhelyezhetni.

E kombinációba nincs felvéve a közoktatási kormányzat az *egységes középiskola* létesítésére irányuló törekvése, melyre vonatkozólag az előmunkálatok immár oly stádiumba jutottak, hogy a megvalósítás csak rövid idő kérdése lehet. Ez esetben a *jelentleg fennálló középiskolák népsége egyszerre hatalmas ugrást fog tenni.*

Mindebből mi következik?

Az, hogy ha főgymnasiumunkat fejlődésének mai pontján megakasztani nem akarjuk: új s az igényeknek teljesen megfelelő hajlékba kell költöztetnünk.

* * *

A fentebbiekből kitünik, hogy városunkra nem sokára hatalmas erkölcsi köteleességek háramlanak; alig lesz ideje beletörődni ama jelentékeny áldozat gondolatába, melyet a leányiskola érdekében kénytelen meghozni s máris azon kell törnie fejt, hogy mit csináljon a főgymnasiummal: magára hagyja-e teljesen, hogy boldoguljon úgy a mint tud s e helyett istápolni fogja továbbra is, eddigi gazdasági politikája szerint, azokat az intézményeket, melyek se direkt, se indirekt uton, sem erkölcsi, sem anyagi haszonnal nem járnak...? Vagy szakít őseitől öröklött konzervativizmusával s a város jól felfogott érdekében áldozatkészségét abba az irányba tereli, melyen a révén tett kiadásait busásan visszaszedheti a vámon.

A város most 40.000 frtot akar költeni a leányiskolára. Ez elől már nem térhet ki, mert erre egy önfelent pillanatában tett ígérete kötelezi. A gimnáziumra azonban alig költ valamit, holott a város érdeke azt követeli, hogy e köztisztviselők napenként erősebb legyen; mert csak azok tudják, kik a gimnázium falai között működnek, hogy minő hiányai vannak még e különösen szépen fejlődő tanintézetnek! Sok tanuló — kevés tanerő, sok tanóra — kevés taneszköz, — elégtelen állománygyűlés s az intézetnek adóssága is van és épen a városnál! Ily körülmények közt esodálkozhatunk-e azon, hogy a tanerők oly gyakran változnak...?

Ez idő szerint egy oly gimnáziumi épület emelését kell érbe vennünk, mely a mellett, hogy a mai igényeknek teljesen megfelel, a jövő eshetőségeivel szemben is alkalmas legyen a tanulók folyton emelkedő létszámának befogadására.

Ha egy ily épület emelésére a város segédkezet nyujtana azáltal, hogy a *mostani épületet úgy a mint van átvonná: a leányiskola kérdéseinek tengeri kigyójától is megszabadulhatna*, még pedig a legkönnyebb és legtermészetesebb módon: a mostani gimnáziumba helyezné el a leányiskolát s az átvett épület egyenértékét egy új gimnáziumi épület emelésére fordíthatná. Az állam készségesen fedezné a hiányzó költséget s ezáltal még azt a mellékes célt is elérnők, hogy városunk egy százezer forintos épülettel szembőlne.

E megvalósítható terv felett lehetne egy kissé gondolkodni.
Dr. Veres Samu.

Megyebizottsági közgyűlés.

— Rimaszombatban, 1893. okt. 27-én és 28-án. —

Az őszi rendes megyebizottsági közgyűlés, mely október hó 27 és 28-ik napjain tartatott meg, dacára a napirenden volt jelentékeny fontosságú ügyek tárgyalásának, a szokottnál lánghabb érdeklődés, s a bizottsági tagoknak a rendesnél esekélyebb számbeli részvéte mellett ment végbe. Akárhány „választó” megyebizottsági közgyűlésen több résztvevőt látunk, s nagyobb emótiót, sőt mondhatni lelkesedést tapasztalunk a közgyűlés részéről, mint a legutóbbi alkalommal. Bizonyára a lombai őszi kőd borongott a kedélyeken, hogy a legmagyarabb főherceg, és élő legnagyobb irónk jubilaris üdvözlésének kimondott határozatát egyetlen szerény „éljen” sem kísérte.

A gyűlés lefolyása egyébiránt a következő volt:
Elnöklő *főispán* a megjelentek meleg üdvözlésével megnyitja a tanácskozást.

Bevezetésül olvastatott *Bornemisza* László alispánnak a vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt évnegyedi állapotáról szóló, szokott gonddal kidolgozott, széles alapokra fektetett jelentése. A jelentés szerint a közigazgatás rendes menetét az elmúlt negyedévben semmi sem hátráltatta, az ügyforgalom a múlt évihez képest általában emelkedett. Az utadó és az uttgyeges rendes kezelése sok nehézséget okoz ugyan, azonban *Juraskó* Jakab kir. főmérnök buzgó és lelkiismeretes működése folytán az utvonalak állapotában általán véve lényeges javulás észlelhető. A lakosság anyagi helyzete, valamint a személyes vagyontulajdonosság általában kielégítő, ellenben a közegészségi állapot kedvezőnek nem mondható. A jelentés egyébiránt dicsérettel constatálja a kolera-járvány elfojtása körül *dr. Szabó Samu* vármegyei főorvos, továbbá a

járásai főszolgabírák és a városi polgármesterek érdemeit. Megemlékezően még a Zólyomból behuzelt szórványos marhavészről, s az árvaszéki ügykezelés és pénztárnak Krancz József ministeri tanácsos által történt megvizsgáltságáról, a jelentés a vármegyei vasutígy terén tapasztalható előhaladás ismertetésével végződik.

Olvastatott ezután

Hamos László főispán indítványa, József főherceg jubileuma tárgyában. Az indítvány az, hogy a megye közönsége József főherceget, mint a honvédség főparancsnokát 25 éves jubileuma alkalmából feliratilag üdvözlje, s az üdvözlő felirat küldöttség által nyujtassék át, melyben a jelentkező bizottsági tagok bármelyike részt vehet.

Az indítvány elfogadtatván, sorra került a vármegyei alispán által 1894. évre betervezett költségvetés, mely szerint a bevételek fedezik a kiadásokat. *Bornemisza* alispán szükség esetén kéri a költségvetés főbb czimeinek felolvasását, a közgyűlés azonban ezt nem kívánja, hanem elfogadja az állandó választmány jóváhagyó javaslatát.

Felolvasásra került ezután *Kubinyi Géza* országgyűlési képviselőnek az alispáni hivatalhoz intézett jelentése, mely szerint a tiszolcz—zólyom-brézói és a rimaszombat—losonezi helyi érdekű vasutvonalak ügye a közeli megvalósulás stádiumába jutott. Az előbbi vonal közigazgatási bejárása folyó október végén, az engedélyezési tárgyalás december havában, az utóbbi vonalnál pedig, mely egyelőre csak Rimaszombattól Zelenéig épül ki, a közigazgatási bejárás decemberben, az engedélyezési tárgyalás pedig 1894. január havában lesz megvártható.

Az állandó választmány javaslata örömmel veszi tudomásul a jelentést, s az alispánt megbizzza, hogy mindezeknél a megye képviselőiben vegyen részt és esetleg saját hatáskörében megfelelőleg intézkedjék.

A közgyűlés ehhez hozzájárulván

Kubinyi Géza bejelenti azt is, hogy a murányvölgyi vasut november 15-én fog ünnepélyesen meguytatni s ez alkalomra a törvényhatóságot meghívja.

Ezután *Farkas Ábrahám* emelt szót a következőkben: „Tekintetes megyebizottsági közgyűlés! Azt hiszem, a t megyebizottság tagjainak nézetével találkozom akkor, midőn röviden, minden tüzesebb indoklás nélkül azon indítványt vagyok bátor előterjeszteni elfogadás végett, hogy koszos nagy költőnk *Jókai Mór*nak, írói működésének 50 éves jubileuma alkalmából a megye közönsége üdvözlő feliratot küldjön.”

Az indítvány helyeslőleg elfogadtatván, elnöklő főispán *Szelezky Árpád* közigazgatási joggyakornokot más fél éves buzgó működésének elismerésül tiszteletbeli szolgabíróvá nevezi ki.

Olvastatott ezután *Ujházy Lajos* főjegyzőnek, mint az igazoló választmány jegyzőjének jelentése a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok névjegyzékének megállapításáról.

Bornemisza alispán felvilágosításul megjegyzi, hogy felszólamlás folytán Gömör János kimaradt s ő lesz az első póttag.

Erre sorra került a volt *nagyroczei szláv gimnázium* feloszlatása és az azzal kapcsolatos teendők végzése re kiküldött bizottság jelentése. Az emlékiratszerű, lendülettel besúllt jelentés válik szerzőnek, s kár volt annak kinyomatását nem indítványozni, lévén az egy szélesebb körben érdeklődést keltő, történelmi jelentőségű operatum a közgyűlés a jelentést az elhunyt *Szontagh Bertalan*, továbbá *Mihalik Dezső* iránt nyilvánított elismeréssel tudomásul vette.

A napirend legközelebbi tárgya volt *Hieronymi* belügyminiszter rendelete a *katonai hatóságokkal való levelezés* tárgyában.

Az állandó választmány javaslata szerint „a rendelet tudomásul vétetik, minthogy azonban a törvényhatóság a magyar állameszme és a magyar nyelv jogosult igényeinek teljes érvényre emelését a katonai hatóságokkal szemben biztosítani kívánja, javasolja, hogy az országgyűlés feliratilag kéressék fel, hogy e részben törvényhozásilag intézkedjék.

Ez az indítvány, noha — ha emlékeztünk nem esal — e részben már van törvény (1840: VI. t.-cz.) csak végre kellene hajtani, a közgyűlés által vita nélkül elfogadtatott.

Olvastatott ezután a belügyminiszternek f. é. aug. 26-án kelt leirata a *járásai és törvénykezési székhelyek* tekintetében, mely utasítja a megye közönségét, hogy e részben javaslatot tegyen

Az állandó választmány egy tagabb körű bizottság kiküldését indítványozza, melybe az alispán elnöklő alatt kiküldettek: *Andrássy Géza*, *Gál János*, *Szontagh József*, *Szontagh Pál*, *Hodiska Mihály*, *Sebők Pál*, *Mihalik Dezső*, *Sreder Gyula*, *Latinák Frigyes*, *Baltázár Antal*, *Podhradszky Endre*, *Kubinyi Géza*, *Fáy Gyula*, *Okolicsányi Gáspár*, *Marton János*, *Farkas Ábrahám*, *Fáy László*, *Bazilidesz János*, *Török Balint*, *Mariassy Andor*, *Fáy Barna*, *Sárközy Gyula*, *Fáy István*, *Bornemisza István*, *Szentiványi Árpád*, *Szentmiklóssy István*, *gróf Serényi Béla*, *Putnok Mór*, *Diószeghy Zsigmond*, *Tornallyay Zoltán* megyebizottsági tagok, az 5 járási főszolgabíró és *Lukács Géza* tb. főjegyző.

Mariassy Andor, *Kubinyi Aladár*, *Szentiványi Árpád* és *Bornemisza László* felszólalásai után a javaslat elfogadtatott.

Több felszólalást provokált ezután Nógrád átírata a *nemzetiségi igazgatások megállítása* tárgyában. Az állandó választmány egyszerű tudomásvételt javasolt. Hozzászóltak a tárgyhoz *Bornemisza László*, a btkv idevágó szakaszainak szigorítását kívánva, továbbá *Kubinyi Géza*, *Szontagh Pál*, *Szentiványi Árpád*, *Sziklay Géza* és *Marton János*, kiknek felszólalásai után oly értelmű határozat hozatott, hogy a kormány a nemzetiségi igazgatások megállítása czéljából a büntető törvény idevágó szakaszainak és a nemzetiségi törvénynek megfelelő módosítására feliratilag fog felkérteni.

A közgyűlés többi, esekélyebb érdekű ügyeinek elintézése végett másnap is volt tanácskozás.

Hirek és vegyesek.

Lapunk mai számából a közlendők halmaza miatt híreink nagy része kiszorult.

Gyászír. Lapunk zártakor vesszük a megdöbbenő hírt, hogy megyénk érdemekben öszült kitünő főjegyzője f. hó 1-én hajnal felé rövid szenvedés után elhunyt. — Közéletünknek eme kimagasló alakja, ki közigazgatásunk körül fáradságot nem ismerő, buzgó munkássággal valóban bokros érdemeket szerzett, s szerény visszavonult egyéniségével általános becsülés tárgya volt, sokkal váratlanabban dőlt ki, semmint hogy életpályájáról ezuttal tüzesebben megemlékezhetnünk. A hirtelen gyászsetről a boldogult családja a következő gyászjelentést adta ki: „Rozsnyóbányai Ujházy István nejevel és gyermekeivel; — Ujházy Kálmán nejevel és gyermekeivel; — Schöberl Emil és Károly; — Benyó Béla és László nejeik és családjaikkal, Benyó Irma férjézet ifj. Szlavy Károly né férjével és gyermekeivel; — nevelt leányai: Benyó Rózsa, Erzsébet és Mária férj. Rakottay Józsefné férjével, továbbá a nagyszámu rokon és jóbarát nevében is, melyen megszorodott szívvel jelentik a szerető testvér, nagybátya, gondos nevelő-apa, illetőleg rokon és jóbarát rozsnobányai Ujházy Lajosnak Gömör-Kishont t. e. vármegye főjegyzője, volt 1848—49-iki honvéd főhadnagynak folyó évi november hó 1-én reggeli 2 órakor, életének 72-ik évében, rövid szenvedés után Rimaszombatban történt gyászos elhunytát. A boldogultnak drága porai folyó évi november hó 2-án, délután 3 órakor az ág. evang. egyház szertartása szerint fognak a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke lebegjen drága porai felett! Rimaszombat, 1893. évi november hó 1-én.”

Kinevezés. Perjéssy Mihály, fehértemplomi kir. törvényszéki bíró, városunk szülötte, a fehértemplomi kir. ügyészség vezetőjévé nevezetett ki. Alig néhány hónapja adunk hírt a köztisztviselnek örvendő fiatal bíró előbbi előléptetéséről, kinek ez újabb előhaladásához a legszívelebben gratulálunk!

Fizetésfelemlés. Főgymnasiumunk igazgató választmányának régóta kiváló gondját képezte a tanárok fizetésének rendszeresítése, ez lévén legfőbb oka annak, hogy tanerőink között oly gyakori a személyváltozás. E bajon most már segítve lesz, mert lelkes igazgató választmányunk kedden tartott ülésében elhatározta, hogy a rendes tanári fizetéseket 1400 frtra emeli s így a jövő polgári év kezdetétől a mi tanáraink is a államiakkal egyenlő törzsfizetést fognak huzni. Az ig. vál. e nemes törekvése a legteljesebb elismerést érdemli meg.

Szathmáry-Laczkóczy Lujza, a magyar színművészet egyik jelese, városunk szülötte mult hó 28-án Budapesten 75 éves korában végelegyengülésben meghalt. Az elhunyt, ki néhány kitünő szerepet teremtett a budapesti nemzeti színháznál, az utóbbi években itt szülővárosában is nagy sikerrel vendégszerepelt.

Tiszti vizsga. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium jelentéséhez képest városunk állatorvosa: *Brauner Gyula* az állatorvosi tiszti vizsgát kitünő sikerrel letette, s ekként a törvényhatósági, illetve állami állatorvosi szolgálatra előírt minősítést megszerezte.

A tüzerujoncok ünnepélyes esküje. Egy újabb hadügy-ministeri rendelet folytán az október hóban bevonuló ujonczok november 1-én ünnepélyes esküt tartoznak letenni. A helybeli tüzerütegostály tisztikara és összes legénysége f. hó 1-én délelőtt teljes számban díszben vonult ki a főtérre, hogy az eskületélen részt vegyen. A mise előtt a három üteg Kristyn főhadnaggy, Németh hadnagy és Feigler hadapród vezérlete mellett vonult ki a főtérre, hol sorakozott hozzájuk a szabadkai méntelep legénysége. A templom előtt elhelyeztek egy tölgykoszorúval díszített ágyut, mely körül öt tüzer kivont karddal állott díszorséget. A tüzeréség és méntelep tisztikara a templom bejárata előtt foglalt helyet, élén *Rosenauer József* ezredessel, ki a jelentések meghallgatása után szemlélet tartott a legénység felett, majd a tisztikar kísérete mellett részt vett a misén, melyet *Mészáros Balint* plébános fényes segédlettel celebrált. A mise után a legénység az ágyu körül négyszöget formált, s a dél-ezre ezredes: *Rosenauer József* az ágyu mellé állva messzire hallható hangon, valódi szónoki lével és lendülettel következő beszédet intézte a legénységhez német nyelven: „Katonák! Maguk most ezen isteni tisztelet után Ó Felségének, legfelsőbb hadurunknak a hűség és engedelmség esküjét fogják letenni. Mindenki behatóan fel lett világosítva ezen katonai eskü szentsége és jelentőségéről. Maguk esküvel fogják ünnepélyesen megígérni, hogy a katonai köteleességeket, melyek az esküben foglaltatnak, minden körülmények közt hűen és lelkiismeretesen teljesíteni fogják. — Arra figyelmeztetem magukat, hogy mint katonák s mint emberek a köteleességekre, melyeket az eskü előir, mindig visszaemlékezzenek és teljes erejükkel arra törekedjenek, hogy ugy békében mint háboruban derék és vitéz katonák legyenek, kiknek ezen lett eskü megtartása fontosabb, mint saját életük.” Utána tiszta szép kiejtéssel *Németh János* hadnagy magyarul; végül *Bauer József* hadnagy tóul mondta el a beszédet. Ezután következett az ünnepélyes aktus, midőn először a német legények vonultak az ágyu melé s fedetlen fővel, — a jobb kéz két ujjának fentartása mellett — elmondották németül az esküt, melyet *Kristyn Rudolf* főhadnaggy előttük felolvasott, utánuk a magyarok, végül a tótok mondták el; előbbieknél *Németh*, utóbbiaknál *Bauer* hadnagy olvasta az eskü mintát. A szép ünnepély, melyen nagyszámu közönség vett részt, azzal ért véget, hogy a főtér közepén az ezredes és kíséretében az egész tisztikar helyet foglalt, s a legénység példás rendben s kitünő magatartással trombitászó mellett elvonult előttük.

A reformáció ünnepe. Ama nagyfontosságú egyháztörténelmi tény emlékére, hogy Luther 1517. okt. 31-én a wittenbergi templom kapujára vitáteleit kifüggesztette s e ténye következményeiben évszázadokra kibáto szellemi harcra, a protestantizmusnak lett kiinduló pontjává, a helybeli prot. főgymnasium is kegyeletes ünnepet szentelt kedden d. u. 4 órakor. A tornateremben összegyülekezett prot. ifjuság és tanári kar előtt, — miután a nagy neví reformátorunk „Erős vár a mi istenünk” kezdetű szép egyházi éneke elhangzott — *Szathmáry József* tanár gyönyörű beszédet tartott, melyben élénk és találó színekkel esetele a protestantizmus negyedfélszázados aközrelmét, a hálás kegyelet hangjárú emlékezőn meg aközrelt, kik a küzdelem előharcosai és vértanúi valának. Beszéde, melyet buzgó imával fejezett be, melyen bevésődött a hallgatóság szívébe.

Színészet. Bátorossy Endre színigazgató, ki derék társulatával együtt tavalyi itt időzése alatt közönségünk teljes elismerését vívta ki, megérkezett s 29 tagból álló társulatával ma kezd meg előadásai sorozatát: „A lemondás”-sal, Karezag Vilmos kitűnő színművével. A múlt évi szép sikerek után nem tartjuk szükségesnek, hogy magasztaljuk a társulatot. Az élénk terjesztet műsor és a jó erők, melyekkel a társulat rendelkezik, biztosítékul szolgálunk arra nézve, hogy a társulat városunk és vidéke közönségének igazán szórakoztató és kellemes estéket fog szerezni. — A bérletszerzéssel — mint értesülünk — Polgár K van megbízva, ki egyike a társulat legkiválóbb tagjainak. Ugy halljuk, hogy az új darabok, épen úgy mint tavaly, ez idén is bérletben fognak színi kerülni, a mi leginkább jellemzi a társulat azon törekvését, hogy a közönség művelzeti igényeit kielégíteni óhajta. A legjobb meggyőződéssel hívjuk fel közönségünk figyelmét a derék társulatra.

Egy veszedelmes töt röpirat terjesztéséről vetünk hírt e napokban. A röpirat címe „Obrana“ (oltalmazó), tartalma pedig lelketlen izgatás a magyar nemzet ellen és a pánszlávok ellenségei ellen. Valami Fajnor nevű izgató szerepel benne, keményen megtámadván a legutóbbi tátra-füredi ág. ev. egyetemes gyűlésen részt vett képviselőket, s mindazokat kik a pánszlávizmussal küzdenek. Töt-Pokorágyra is jutott belőle példány, s megvalljuk, nem esodálkozhatunk eléggé a felett, hogy a címzett, kiknek részére a röpirat érkezett, azt illetékes helyre azonnal be nem terjesztette. Felhívjuk a hatóságok figyelmét a röpiratra, melynek elközvése által hazafias érdekeinknek tesznek szolgálatot.

A rimaszombati-losonczi vasutvonal rimaszombati-poltár-zelenei szakaszának trace-irozását Könyves Tóth Mihály főmérnök és Kovakovich Rudolf másodmérnök a napokban fejezte be. A traceirozás szerint az említett vasutvonal Rimaszombattól kiindulva Cserenyésény fölött balra kanyarodik Kelecsénynek, s az ugynevezett Kruznó-völgyön fölfelé halad br. Luzénszky H. jelenei, majd Marton János szent-tornyai és Szilárdy, illetve most már Ungár hrbi pusztáján át Susányba. Innen a Susány és Fazekas-Zsaluzsány határában lévő kereszt közleében létesítendő állomástól kiindulva Fazekas-Zsaluzsány és Nagy-Szuba határában nagy kanyarulatot téve, a Szuba patak völgyén megy ki Poltárra s innen Zele nére. A rég ohajtott „három völgyi“ (Rima, Szuba és Ipolyvölgyi) vasut, mint lapunk más helyén közöljük, rövid idő alatt létesül, hatalmas lendületet adva az általa átszelt környék iparának.

A ki erőszakoskodást nem tűr. V. M. foglalkozására nézve a „politikuskok“ osztályához tartozó rimabrézói lakos útt f. évi október 28-án a helybeli kir. járásbíró-ság előtt a vádlottak padján könnyű testi sértés és becsület sértés vétségével vádolva. A tárgyalás folyamán a tanúk és panaszlók vallomása nem felel meg vádlott ohajának, abba többször idegesen beleszólt, miért is a tárgyaló bíró által jóakarattal figyelemzetett, majd pedig rendre utasított, mire vádlott idegesen felugrott helyéről ezen szavakkal: „ilyen erőszakoskodást nem fogok tűrni“. — Ezen kifejezésért vádlott az elj. szab. alapján 30 frt rendbírsággal lett sújtva, azonkívül a terhére rótt vétségek miatt 4 napi fogházra és 15 forint pénzbüntetésre ítéltetett. A tárgyalás befejeztével vádlott megbánta megdöglőleten tettét, de baján már nem segíthetett, legfeljebb jövőre nézve tanulhatja meg, hogy: „sutor ne ultra erepidam.“

Öngyilkos csizmadia. Szomorú véget ért m. hó 31-én Kovács András csizmadia mester Zeherjén Nevezett nem tudni mi okból, ivásnak adta magát s mielőtt megéledődött volna öngyilkosságai számdéka, három napig ivott. Három nap mulva, hogy betetőződjék jól őrzött terve, hozzátartozóinak nagy szomorúságára jól kifent borotvájával elmetsette a nyakát.

Magyarország táncztanítóinak egyesülete a m. m. k. belügyminiszterium 59364/92. sz. rendeletével jóváhagyott alapszabályok alapján megalakulván, felhivatnak az érdekeltek, miszerint esetleges belépési szándékukat az egylet titkáranál: Láng Gyula ügyvéd urnál, lakik Budapest, VI. ker. Andrassy-ut 54. sz. a. mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Az egylet a Horti Pál festőművész és tanár ur rajza után készült nemes izlésű és szép kivitelű táncztanítói oklevelet e napokban fogja a tagoknak megküldeni, a kik felhivatnak, hogy születési évüket a titkársággal haladéktalanul közölni és hátrálékos tagsági díjaikat befizetni sziveskedjenek. Ujból mozgalom indult meg azon irányban, hogy a m. miniszterium az alapszabályok olyképeni megváltoztatását engedje meg, miszerint csak az egyletbe belépett s ott vizsga alapján oklevelet nyert táncztanítók az országban működhessenek.

Lapunk mai számához melléklékép veszik olvasóink Lőfkovics Lipót jónévű divat-áru kereskedőnek őszi és téli divat-áru-cikkeiről szóló árjegyzékét.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetés.

916. szám. — A nagyméltóságú m. kir. igazságügy-miniszter ur folyó évi október 23-án 39.416. számú rendelete folytán a felügyelet alatt álló tornallyai kir. járásbírósnál üresedésbe jött III. osztályú hivatalos állás, melylyel 250 frt fizetés, 50 frt lakpénz és ruhapénz illetmény jár, az 1873. II t. cz. figyelembe tartásával, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket ezen hirdetésnek a „Budapesti Közlöny“ hivatalos lapban közzétételétől számított négy hét alatt és pedig a közszolgálatban levő pályázók hivatalfőnökeik útján, hozzám annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Rimaszombat, 1893. október 30-án.

Kubinyi Aladár, kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN

Iroda-áthelyezés.

Ügyvédi irodámat f. évi november hó 1-től a Jánosi-utca 13. sz. házból

Kossuth-utca 31. sz. alá,

özv. Piskalszkiné urnó házába helyeztem át.

Dr. CZINER MIKSA,
köz- és váltóügyvéd.

Erdő

megvételre kerestetik,
mely bányafa előállítására alkalmas.

Ajánlatok intézendők:

A magyar ált. kőszénbánya
részvény-társulat központi
igazgatóságához

Budapest V, bálvány-utca 8.

Vendéglőmegnyitás.

Alóirott tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy a nyári idény megszüntével a „Széchenyi-kert“-ből a **Kossuth-utca 7. számú házába** költöztem és ott egy díszesen és nagy kényelemmel berendezett

vendéglőt

nyitottam, hol a nap bármely szakában izlésesen készített ételek jutányos áron, gyors kiszolgálattal mellett kaphatók.

Nemkülönböztetve naponta d. e. **10 órai zónával** is szolgálok.

Ugyanitt f. évi november hó 1-től kezdve

ebéd és vacsorára

— házon kívül is — abonálni lehet, valamint **társas-ebéd** és **vacsorák** elkészítése jutányos áron felvállaltatik.

Meg kell még említenem, hogy italaim kifogástalanok, mert nemcsak **jó asztali** és **faj-borokkal** rendelkezem, hanem naponta **friss csapolású Dréher-téle korona** és **dupla márcziusi sörrel** is szolgálok **poharankint 8 krajával.**

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1893. okt. hó 27-én.

MAYER-NAGY IRMA,

1—* vendéglős.

Orgonajavítások.

Van szereném a nagyérdemű közönségnek, különösen pedig a tisztelendő lelkész és t. kántortartó uraknak valamint a nemes gömöri egyházaknak becses tudomására hozni azt, hogy pár hó óta itt tartózkodom és mindennemű **hangszereket**, különösen **orgonákat** jutányos áron igazítok, avagy újakat is készítek. Eddig Oláh-patakon, Gócsón, Fekete-patakon, Kis-Szlaboson, Hankován, Fekete-Lehotán, Rozslozsnán, Ragályon, Jolsván, Hisnyón, Mnisányon, Köviben, Süvetén, Liezén, Harkácsón, Zeherjén és Sajó-Gömörön igazítottam az orgonát, nemkülönböztetve több helyen a megrongált képeket javítottam ki és a kopott képereteket ujonnan aranyoztam. **Jelenleg a klenóczi templom** orgonáját tisztítom és hangolom. A megrendeléseket és leveleket november közepéig oda kérem intézni.

Továbbá ajánlom szolgálatkészségemet mindenféle **képek festésére**, valamint megrongált állapotban levőknek kijavítására; ugyszintén **képeretek aranyozása** és javítására.

Azon számos okirat és dicséret elismerés, melyet a különböző egyházak előjárótól — teljesített munkámért — nyertem, nálam bármikor betekintheők.

Munkámért jót állok

Klenóc, 1893. évi november hó 1-én.

A nagyérdemű közönségnek alázatos szolgálja:

3—*

MISURECZ BÉLA,

orgonaműves, szepes-lőcsei lakos.

10—15 waggon szedett esermakk eladó.

A méltóságos **báro Luzénszky Henrik** osgyáni uradalmához tartozó erdősekben szedett mintegy 10—15 waggonnyi egészséges esermakk eladó. Venni szándékozók forduljanak **Osgyánban** a tulajdonoshoz.

Hirdetmény.

4372 sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint bányahatóság közhírré teszi, hogy a rimamurány-salgó-tarjáni vasmű-részvénytársaság részére Gömör-Kishont vármegye alispánja által az ált. bányatörvény 133. §-a értelmében 1892. évi február hó 10-én 2120. szám alatt kiadott előmunkálati engedély alapján a nevezett társaság rákosi vaskőbányáitól a vashegy-likéri sodrony-kötélpálya sarki szakaszához beágazólag Rákos és Szirk községek határában egyezség útján szerzett területeken létesített lóvornatu bányavasutról és Rákos község határában fekvő „Comordia Cornelia“ és „András László“ védnevű bányabirtokok részére ugyancsak egyezség útján szerzett földterületeken épített bányatelepről készített mérnöki munkálatok, u. m.: kimutatások és térképeknek az ált. bányatörvény 117. és 118. §§-aiban foglalt intézkedések szem előtt tartásával eszköz-**lendő** meghitelesítésére és a tárgyalás megtartására határnapul **1893. évi november hó 8-ának** d. e. 9 órája, a helyszínére Rákos községbe, a társulati bányatelep irodájába, és folytatólag 1893. évi november hó 9-nek d. e. 9 órája, a helyszínére Szirk községbe, a bíró házához tüzetett. Miről a kir. törvényszék az érdekelt feleket azzal értesíti, hogy jogukban áll a hitelesítendő munkálatokat, a nagyrőcei kir. járásbíró-ság telekkönyvi osztályánál, valamint a rimaszombati kir. törvényszék, mint bányabírósnál megtekinteni, és hogy az érdekelt felek elmaradása a hitelesítési eljárást akadályozni nem fogja.

Rimaszombatban, 1893. október hó 10-én.

Dr. Kalocsay,
kir. törvsz. jegyző.

3—3

Kubinyi,
kir. törvsz. elnök.